

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200694

UNIVERSAL
LIBRARY

ಚೆ ಲುವು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಬೆಲೆ ೧೪ ಆಣೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
೧೯೩೧

All Rights Reserved

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಕವಿತೆಗಳ ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಅಂಗಾವಿವೇಚನಾ ಗೀತವು ಅಸ್ವಾಮ್ಯದೇಶದ ಅಂಗಾವಿವೇಚನಾಗರೆಂಬ ಕಾಡು ಜನರ ಒಂದು ಗೀತದ ಅನ್ವಯವಾದ. ಈಗ ಇಂಡಿಯಾದೇಶದ ಸೆನ್‌ಸಸ್ ಕಮಿಷನರಾಗಿರುವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹಟನ್‌ರವರು ಈ ಜನರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆ ಗೀತವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನನಗೆ ಕಾಡಿನವರೆಂಬ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರಿ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಯೇನೆಂಬ ಭೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಗೀತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೊರೊಳು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸ್ಥಳ; ಕೆಸ್ತೂರು ಎನ್ನುವುದು ಮೂಲದ ಕೆಟ್ಟೋರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ರೂಪಾಂತರ.

ಬೆಂಗಳೂರು, ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂ|| }
ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ ತ್ರಯೋದಶಿ. }

ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಚಿತ

ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು	ಉಷಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)
ಬಿನ್ನಹ (ಗೀತೆಗಳು)	ಸುಬ್ಬಣ್ಣ (ಕತೆ)
ಶಾಂತಾ (ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)	ತಾಳೀಕೋಟೆ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ಸಾವಿತ್ರಿ (,,)	ವಿಮರ್ಶೆ ೨ (ಲೇಖನಗಳು)
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು	ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
ಸಾಹಿತ್ಯ (ಉಪನ್ಯಾಸ)	ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ (ಭಾಷಣ)
ಅರುಣ (ಪದ್ಯಗಳು)	ಮಂಜುಳಾ (ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ವಿಮರ್ಶೆ ೧ (ಲೇಖನಗಳು)	ತಾವರೆ (ಪದ್ಯಗಳು)

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು:—

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಮಂದಿರ, ಬೆಂಗಳೂರು
 ಎಂ. ಎಸ್. ರಾವ್ ಕಂಪೆನಿ, ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
 ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು
 ದಿ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸ್ ಬುಕ್ ಸ್ಟಾಲ್, ಮೈಸೂರು
 ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಧಾರವಾಡ

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ

	ಪುಟ
ಮುನ್ನುಡಿ	
೧ ಚೆಲುವ ದೇವಿ	೧
೨ ಕಾಡುಹೂಗಳು	೫
೩ ಬೆಳವನ ಹಕ್ಕಿ	೯
೪ ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ವೀರಕಲ್ಲು	೧೨
೫ ಸಾತ್ವಿಕ	೨೦
೬ ಅಂಗಾವಿಾ ಪ್ರೇಮ ಗೀತೆ	೨೭
೭ ಕೆನ್ನೈದಿಲೆ	೨೯
೮ ಕರಿ	೩೨
೯ ನೀಲಗಾರ ಮಾದ	೩೬
೧೦ ಚಿಕ್ಕಮಲ್ಲಮ್ಮ	೪೨
೧೧ ಕೊಂಬು	೫೪
೧೨ ಒಂದು ಸಂಜೆ	೫೮
೧೩ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ	೫೯
೧೪ ಆರಿಕೆ	೬೨

ಚೆಲುವು

ಚೆಲುವ ದೇವಿ

ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದ ಮಲೆಗಳ ಮಾಲೆ ಸುತ್ತ
ಸಾಗರದ ಅಲೆಯ ಮಾಲೆಯ ತೆರದೆ ಬಳೆದು,
ಚೆಂದದಲಿ ನೋಟವೋಡುವವರೆಗೆ ಹರಿದು,
ಆಗಸದ ಅಂಚನೆಲ್ಲೆ ಡೆಯು ಮುಟ್ಟಿಹುದು ;
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಎಲೆಯ ಸೊಗಸಿನಲಿ ವಸವು
ಕಣ್ಣ ತಣಿಸುತ್ತಲಿಹುದು ; ಸೋಲುತ್ತಿದೆ ಮನವು.

ನೇಸರಿಳಿದಿಹನು ಬಾಂದಳದ ಪಡುಗಡೆಗೆ,
ಪುಟವಿಡಿದ ಹೊಂದಟ್ಟಿವೊಲು ತೊಳಗುತಿಹನು ;
ವಾಸಲಾಯ್ತೆಲ್ಲ ಜಸವಿಲ್ಲೆಂದು ಕಣ್ಣ
ಮಿಟಕಿಸದೆ ನಭವು ಅವನನೆ ನೋಡುತ್ತಿಹುದು ;
ಕಟ್ಟಕಡೆಯಾ ಗಿರಿಯ ಆತುಮದ ಕೂಗು
ಮುಟ್ಟಿತವನನು ; ಅದನು ಸೇರುವನು ಬೇಗ.

ಸೇರುವನು ; ಸೇರಿ ಮರೆಯುವನು ಇನಿತರೊಳೆ ;
ಆಮುನ್ನ ಜಗವ ಬೆಳಕಿಂದ ತುಂಬಿಹನು ;
ನೂರು ವರ್ಣದ ಎಲೆಯ ಸೊಬಗಿಸೆವ ವಸಕೆ
ಪ್ರೇಮಪೂರಿತ ಹಾಸವನು ಸೂಸುತ್ತಿಹನು.
ಕಣ್ಣಿನಾಸೆಯ ತೀವಿ ಬಗೆಯ ಮಗಮಗಿಸಿ
ಎನ್ನೊಳಗ ಸೋಕಿಹುದು ಸಂಜೆಯಿಹ ಸೊಗಸು.

ಚೆಲುವು

ಇಲ್ಲಿ ಮಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಡುಗಳನು ಕೊರೆದು
ತಿಳಿಯ ನೀಲದ ನೀರ ಹರಿದು ಹೊಳೆಯೊಂದು,
ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣಿನ ಹಾಸಿನಗಲದಲಿ ಹರಹಿ,
ಚಲಿಸುವುದೆ ತಿಳಿಯದೊಲು ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಉರುಳಿ
ಹಿಂದಾದುದನು ನೆನವ ಮನ ನಿಂದು ನೆನೆದು
ಮುಂದರಿವ ತೆರದೆ ಮುಂದರಿಯುತ್ತಿದೆ ಜನಿದು.

ಮೆಲುಗಾಳಿ, ಪೂರುವದ ಗಿರಿಗಳೆಡೆಯಿಂದ
ಹರಿತಂದು, ಎದುರಿನಲಿ ಹರಿದು ಮುಂಬರಿವ
ತಿಳಿವೆಳಗ ಕಿರಣ ಸರಣಿಯ ಭರಮೊಳಪ್ಪಿ,
ಸರಸದಲಿ ಅದರೊಡನೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿಹುದು.
ಒರ್ವ ದೇವಿಯ ಅವಳಿಮಕ್ಕಳಿವರೊಲವ
ಸರ್ವವನ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿತು ತಳೆದು ನಲವ.

ನೀರು ನೆಲ ಮಲೆಸಾಲು ಹೊಂಬಿಸಲು ಗಾಳಿ
ವನ ನಭಗಳನುಸರಣೆಯಲಿ ಸೇರಿ ಒಂದು
ಭೋರಣಿಯೊಳಿ ಸಂಜೆಗಿತ್ತ ಮೆರುಗಿವಕೆ
ಧನದ ಕನಕದ ಹೊರೆಯ ಚೆಂದ ಎಣೆಯಹುದೆ?
ತಾಯಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೊಗದವೀಕಾಂತಿ ಶಾಂತಿ;
ಈಯಂದ ಚಂದ; ಈ ಪ್ರೇಮವಿಭ್ರಾಂತಿ.

ಚೆಲುವು

ಕಣ್ಣೀಗ ಕಾಣುತ್ತಿಹ ಚೆಲುವ ನೋಟಕ್ಕೆ
ಮಿಗಿಲಾದ ಚೆಲುವು ಇರಬಹುದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ?
ಇನ್ನಿದಕೆ ಮೆರುಗಿಡುವ ಕಲೆ ಒಂದು ಉಂಟೆ?
ಸೊಗಸು ಇನ್ನಿಸಿಸಾದರೂ ಮುಂಚಬಹುದೆ?
ಎಂದು ಮನ ಆನಂದದಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು
ಮುಂದೆ ಕಂಡುದು ಎಲ್ಲ ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಹುರುಳು.

ನಗೆ ಮೊಗದ ತಿಳಿಗಣ್ಣು ನಳಿದೋಳ ಚೆಲುವೆ—
ಬಳಿಯೂರ ಬಾಳ ಬೆಳಕಾಗಿರ್ಪಳಹುದು—
ಚಿಗರಿಯಂದದ ಹಗುರವಾದ ನಡೆಯಿಂದ
ಹೊಳೆಗೆ ಕೊಡ ಹಿಡಿದು ತಾನಿಳಿತಂದಳಾಗ;
ಮುಟ್ಟಿದುದು ಮುಗಿಲನಾಕ್ಷಣ ಚೆಲುವ ಶಿಖರ;
ಸೃಷ್ಟಿಯಂದಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಣಿಮುಕುರ.

ಮಗುವಾಗಿ ತಾಯ್ತಂದೆವಿರ ಮನವ ಸಲಿಸಿ,
ಸತಿಯಾಗಿ ಪತಿಯ ಹೃದಯದ ಸುಖವ ಸಲಿಸಿ,
ಜಗದಂಬಿಯವತಾರದಂತೆ ಕಳಕಳಿಸಿ
ಸುತರ ಹಡೆದತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಸಲೆಬೆಳಿಸಿ,
ಲಲನೆ ಅಂದುದ್ದೇಶಿಸದೆ ಕಣ್ಣು ತಣಿಸಿ
ಸುಳಿದಳೆದುರಿಗೆ ನನ್ನ ಆತುಮವ ಮಣಿಸಿ.

ಚೆಲುವು

ಹೊರಗದಾವುದೊ ಚೆಲುವ ಮುಗುಳರಳುತಿಹುದು ;
ಒಳಗರಳುತಿಹುದಂತೆ ಅದನರಿವ ಶಕ್ತಿ ;
ನಿರುತವೂ ನಡೆವವೀ ಎರಡು ವಿನ್ಯಾಸ,
ಬೆಳೆವುದಿಂತನವರತ ಚೆಲುವಿನ ವಿಕಾಸ ;
ಅಂದಂದು ಕಾಂಬ ಚೆಲು ಹಿರಿದೆನಲು ಒಪ್ಪು ;
ಮುಂದುವರಿಯದು ಇನ್ನಿ ದೆನಲು ಅದು ತಪ್ಪು.

ಅದುಮೊದಲು ಆಗಾಗ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾನು
ಅಂದಿನಂದವನು ನೆನೆವೆನು ಮನದಿ ಮರಳಿ ;
ಕದಲದಿಹುದಾ ಚೆಲುವೆ ಹೊಳೆಗಿಳಿದು ಬಂದ
ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ಚಿತ್ರ ಎಲ್ಲವನು ಮರೆಸಿ.
ಕೊಳೆ ಸೋಕದೊಂದು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು
ಒಳಗೆ ಬೆಳಗುವುದು ಬಣ್ಣಿಪ ಸುಡಿಯ ಜರೆದು.

ಮನದ ಬಾಂದಳಕಿಂಥ ನೆನವು ನಕ್ಷತ್ರ ;
ತಾನೊಂದು ಬೆಳಗುವುದು ದೆಸೆಯೊಂದನೆಲ್ಲ.
ಮನುಜನನು ಗೆಲುವ ಚೆಲುವಿನ ತತ್ತ್ವ ಜಗದ
ಮಾನವತೆಯೆಂದೆನಗೆ ಕಲಿಸಿತಾ ಸಂಜೆ ;
ಮರೆಯ ಪರಮಾತುಮದ ಲೀಲೆಯೊಳಸಂಚು
ತೆರೆಯ ಮುಂದೆಸೆವೆಲ್ಲ ಚೆಲುವ ಸೆಳೆಮಿಂಚು.

ಕಾಡುಹೂಗಳು

೧

ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಹೆಂಚೆ ಮುಳ್ಳು-
ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಇದೆಕೊ ರತ್ನ ;
ಮುಳ್ಳು ಮಣ್ಣು ನೊರಜಿನ ನಡುವೆ
ಇಕೊ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಹೊನ್ನಕ್ಕತ್ರ.

ಇದೆಕೊ ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲಿ ಹುಲ್ಲಲಿ
ವಿಷ್ಣು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಮಿತ ನೀಲ ;
ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೊ ಬಹು ನೀಲದ
ಮಡಲಲಿ ಹಳದಿಯ ಕುಸುರಿಯ ಲೋಲ.

ರಾಗಿಯ ಪೈರಿಸ ಮಧ್ಯದಿ ಮುಳ್ಳಲಿ
ಕೊಂಬಿನ ಸುಂದರ ಇಕೊ ಗುಬ್ಬಚ್ಚೆ ;
ಬದುವಿನ ಗಿಡದಲಿ ಊದಾ ಬಣ್ಣದ
ಚಳತುಂಬಿನ ಚೆಲುಹೂವಿನ ಕುಚ್ಚು.

ಹೊಲದಲಿ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಹೊಳೆ ಹರಿಸಿ
ದತ್ತೂರಿ; ಆರಂಬದ ಕರಿಕರೆ;
ನನ್ನವೊಲಲೆಯುವ ಸೋಂಬರ ಮೆಚ್ಚು;
ಇಲ್ಲಿ ಇದರ ಸೋವರ ನೇಸರಮರಿ;

ಚೆಲುವು

ಹತ್ತೋ ನೂರೋ ದಳಗಳ ನಡುವೆ
ಮಿಸು ಮಿಸುಗುವ ಈ ಬಟ್ಟನೆ ಪೀಠ,
ಅಲೆವಲರಿಗೆ ತಲೆಯೊಲೆಯದ ನಿಲುವು,
ಚೆಂದ ಇದೆಸಗುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೂಟ.

ಇಲ್ಲಿದೊ ಬೊಂತೆಯ ಕಳ್ಳಿ ಪಿಂಗಳ
ವರ್ಣದ ಹೂವಲಿ ತೋರಿದೆ ನಚ್ಚ;
ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲಿ ರೋಜಿಯು ಹೂತು
ಹರಡಿದೆ ತನ್ನ ಬಣ್ಣದ ಹುಚ್ಚ.

ಎನಿದು ಚುಕ್ಕಿ? ಅದೆ? ಕಣ್ಣಿಕ್ಕಿ
ನೋಡು; ಅದು ದಳ ನಾಲ್ಕರ ಮೋಸ;
ಹೂಮನೆತನದಲಿ ಮರಿಮಗ; ಇದ್ದೊ
ಕಾಣದ ತಾರೆಯ ಕೂಸಿನ ಕೂಸು.

ಹೂದಳವಿಂತು ವಿಗಡಿಸೆ ನಿಂತು
ಹಂಬಿನೇಣಿಯಲಿ ಮರವನು ಎರಿ,
ಕಾಡಿನ ಹೂಗಳು ಜಗವನು ಗೆಲಿದೆವು,
ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ತುತೂರಿ.

ಚೆಲುವು

೨

ತಿರೆಯಲಿ ಮನುಜರು ನೋಡುವ ನೋಡದ
ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅರಳಿದೆ ಯಾವುದೊ ಚಂದ;
ಬರಿ ನಗೆಯಾಟದಿ ಸಂತಸವಾಂತು
ಅದು ಯಾವುದೊ ಸಲವಿನ ಚಕ್ಕಂದ.

ಮರೆಯಲಿ ಅಡಗಿಹ ಹೂಗಳೆ ನೀವು
ಕಣ್ಣುಚ್ಚಾ ಲೆಯನಾಡುತಲಿಹಿರೊ?
ಎದುರಿಗಿದ್ದು ಕಾಣದ ಕಿರಿಚುಕ್ಕಿಯೆ
ಇಂದ್ರಜಾಲವನು ಮಾಡುತಲಿಹೆಯೊ?

ನಿಮ್ಮಾನಂದದಿ ಆಡುತ ಕೂಗುತ
ನೀವಿರೆ ನೋಡದೆ ನಡೆವೆವು ನಾವು;
ನೋಡರು ಎಂದು ಮುನಿಯುತೆ ಮರೆದಿರೊ
ಉಳಿವುದೇನು? ಕೊಳೆ ಕಸಗಳ ರೇವು.

ನೀವಿರೆ ನೆಲ ಚೆಲುವಿನ ಆಟದ ಹೊಲ;
ಮರೆದಿರೊ ಚೆಲುವಿಗೆ ಅದೆ ಹಿರಿಮಸಣ.
ನಗುತಿರೆ ನೀವು ನಗುತಿಹೆವಾವು;
ಮರೆವರೆ ಮಸಗದೆ ಲೋಕದ ವ್ಯಸನ?

೩

ಚೆಲುವು

ನೋಡಲಿ ಬಿಡಲಿ ಮುನಿಯದೆ ಇಂತೇ
ಬಾಳಿರಿ ಬೆಳೆಯಿರಿ ಬಹು ಬಹು ಕಾಲ ;
ಎಂದಿಗು ಆರಿಯದೆ ಇರಿ ಜನ ನಿಮ್ಮನು
ನೋಡರು ಎಂಬ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯ ಸೋಲ.

ಬಾಳ್ವಿರಿ ಬಲ್ಲೆನು ವಿಶ್ವ ವಿಧಾತನು
ನಿಮಗೀಯದ ಐಸಿರಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ;
ಗಾತ್ರವು ಹರಕೆಯ ನುಡಿಸಿತು ಮನ್ನಿಸಿ ;
ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕುಂದಿನಿಸಿಲ್ಲ.

ಕಾಣುವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾಣದೆ ಸುತ್ತಿಹ
ಆನಂದಾಬ್ಧಿಯ ಅಮೃತದ ತುಂತುರು
ನೆಲ ಮೊಗ ನಭದಲಿ ಹೂ ಸಗೆ ತಾರೆಯ
ರೂಪಾಂತಿಹವು, ಅನಂತ ನಿರಂತರ.

ಆ ಅಬ್ಧಿಯೊಳಾಳ್ವಾತ್ಮದ ಪುಣ್ಯ
ಎಂದಿಗೆ ಬಹುದೋ ಬಾರದೋ ಕಾಣೆನು ;
ಬೆಳೆಯಲಿ ನಿಮ್ಮನು ನೋಡುತ್ತೆ ನಲಿವೀ
ಕಣ್ಣು ಪುಣ್ಯ, ಇದನೆಂದಿಗು ಮಾಣೆನು.

ಬೆಳವನ ಹಕ್ಕಿ

ತೋಪಿನ ಮರದಲಿ ಮೊಳಗಲು ತೊಡಗಿವೆ

ಬೆಳವನ ಹಕ್ಕಿ ಸಖಿ.

ಓಪನ ಓಪಳ ಕೂಗಿದು ಜಗದಲಿ

ಹಳೆ ಕಾಲದ ಕೂಗು.

ಕೂಯೆನ್ನುವುದಿದು ಕೂಯೆನ್ನುವುದದು

ಅರೆ ಅರೆ ಚಣ ಬಿಟ್ಟು;

ಆಯವರಿತು ಬರಬರುತ ಅಂತರವ

ಮರೆಯಿಸಿ ಮೊರೆಯುವುವು.

ಕೂ ಕೂ ಕೂ ಕೂ ಕೂ ಎನ್ನುತಲಿಹ

ಸ್ವರವಿದು ಇನಿತರೊಳೆ

ನೂಕುತ ನುಗ್ಗುತ ಕು ಕು ಕು ಕು ಎನ್ನುತ

ಹರಿವುದು ಎಡೆಬಿಡದೆ.

ಹೃದಯವ ತುಂಬಿದ ಪ್ರೇಮವು ಕಂಠವ

ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಹೊರಹರಿದು

ಎದುರಾಳಿಯ ಮುಳುಗಿಸುವೆನು ಎನ್ನುತ

ನುಗ್ಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಬಹುದು.

ಚೆಲುವು

ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯೆಯರ ಒಸಗೆಯು ಚೆಂಡಾಟವೋ?
ಮುಗಿಲು ಮುಗಿಲಿನೊಲವ
ಪಯಣಕೆ ಪಥವಹ ಮಿಂಚಿನ ಹೊಳೆಯೋ?
ರಿಗಮ ಪಥನಿ ಎಂಬ

ಗಾಯಕರಿಬ್ಬರ ಸ್ವರವಿನ್ಯಾಸದ
ಮೇಲಾಟವೋ? ಎನಿಸ
ನ್ಯಾಯದಿ ಹಕ್ಕಿ ಇದೆರಡರ ಮೊಳಗು
ಗಾಳಿಯು ತೀವಿಹುದು.

ಲೋಹದ ತಂತಿಗೆ ತೊಗಲಿನ ನಾರಿಗೆ
ಈ ಸ್ಪನ ಬಹುದುಂಜಿ?
ಮೋಹವು ಮಿಡಿಯಲು ಜೀವವು ನುಡಿಯುವ
ಭಾಸ್ವರ ನಿಸದವಿದು.

ಅವಳಿಜವಳಿಯಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟುವುವು
ಎಂಬರು ಹಕ್ಕಿ ಇದ;
ಬುವಿಯಲಿ ಜಾಳುವನಿತು ದಿನ ಬೆಳೆವುವು
ಸಂಬಂಧವ ಬಿಡದೆ;

ಚೆಲುವು

ಜೊತೆಯಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣೂ ಗಂಡೂ
ಜೊತೆಯಲೆ ಬೆಳೆಯುವುವು ;
ಜೊತೆಯಲೆ ಸುಳಿಯುತ ಜೊತೆಯಲಿ ಹಾಡುತ
ಜೊತೆಯಲಿ ಬಾಳುವುವು ;

ಜೊತೆಯಲೆ ಮಡಿವುವು ; ಎಂಬರು ಜನರು :
ಒಂದು ಜೀವ ಸೋತು
ಗತಿಸಿ ನೆಲಕೆ ಬೀಳ್ದದಿನ್ನೊಂದೂ
ನೊಂದು ಬೀಳ್ಪುದಂತೆ.

ಭಾವ ಭಾವ ಮನಮನ ಒಂದಾಗುತ್ತೆ
ತನುವೆರಡಾಗಿರಲು
ಜೀವವೊಂದ ಎರಡೊಡಲಿಗೆ ಹಂಚಿದೆ
ಎನಲೇನಚ್ಚ ರಿಯೆ ?

ತೋಪಿನ ಮರದಲಿ ಮೊಳಗನು ನಿಲಿಸುತ್ತೆ
ಬೆಳವನ ಜೊತೆ ಒಲವ
ಔಪಾಸನವನು ಮುಗಿಸಿವೆ ; ಬಾ, ಸಖಿ,
ಕೆಳೆ ಬೆಳೆಸುವ ಇಂತು.

ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ವೀರಕಲ್ಪ

ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು ವೀರ?
ಮುನ್ನ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನು ಯಾವ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ,
ಜೀವ ನನ್ನ ದಲ್ಲವೆಂದು
ನೋವು ನನಗೆ ಸದರವೆಂದು
ಸಾವದಾಡೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು,
ಊರಜನದ ಮನವನುಲಿಸಿ
ವೀರನಹುದು ಇವನು ಎನಿಸಿ
ಯಾರ ಕಣ್ಣು ನೀರುಹರಿಸಿ
ಅಮರನಾದೆನೀ?

ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ದೋಚಬಂದ
ಕಳ್ಳಪಡೆಯ ನುಗ್ಗಿ, ತರಗ
ದಳ್ಳುರಿ ಗೆಲುವಂತೆ ಗೆಲಿದೊ;
ಮೇವ ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ
ಗೋವ ಹಿಡಿದ ಹುಲಿಯ ಸಂಜೆ
ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕಾದಿ ತಡೆದೊ;
ನಾಡಿನೊಡೆಯನಾಣತಿಯನು
ಮಾಡಹೋಗಿ ಹಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಹೇಡಿಯಾಗೆನೆಂದು ನುಡಿದೊ;
ಎಂತು ಮಡಿದೆನೀ?

ಚೆಲುವು

ಗಾಯವಡೆದು ಬಂದ ನಿನ್ನ
ತಾಯಿ ಓಡಿ ಬಂದು ನೋಡಿ
ಸಾಯೆನೇಕೆ ನಾನು ಎಂದು ;
ದೇವರೇ ಇವನುಳಿಸು
ಸಾವೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಳ್ಳು
ದೇವದೇವ ಎಂದು ಕೂಗಿ ;
ಹೆತ್ತ ಹೊಟ್ಟೆಯಳಲಿನಲ್ಲಿ
ಅತ್ತು ಮೊರೆದು, ನನ್ನ ಕಂದ
ಸತ್ತೆಯಾ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು,
ಎಂದಳಲ್ವಳು.

ಮುದುಕನೊಬ್ಬ, ನನ್ನ ಮಗನು
ಎದವಿ ಬಂದ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ
ಬದುಕನವನು ನೋಡಿಕೊಂಬ,
ಎಂದು ಕನಸಲಿರುತ, ನಡುವೆ
ತಂದ ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಆಸೆ
ನಂದಿ ಜೀವ ಬೆಂದು ಮುದುಡಿ,
ಆಸೆ ತೋರಿ ನನಗೆ ಮೊದಲು
ಮೋಸಮಾಡಿ ಕೊರಟುಹೋದ,
ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆ ನನ್ನ ಕರ್ಮ,
ಎಂದನಪ್ಪುದು.

ಚಿಲುವು

ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು, ಸುಖದಿ
ಬದುಕುವೆಂದು ಬೇರೆ ಜನದ
ಎದುರು ಬಳಿಗೆ ಜಾರದವಳು,
ನಿನಗದೇನೊ ಆಯಿತೆಂಬ
ಜನದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ, ತನ್ನ
ಮನದಿ ನಡುಗಿ ಹೆದರಿ ಕರಗಿ,
ದೇವ ಇವನನಿಂದು ಸಲಹು
ದೇವವುಳಿಯೆ ಒಂದು ವರುಷ
ದೀವಟಿಗೆಯ ಹಿಡಿವೆ ನಿನಗೆ,
ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತ;

ಜಾಣೆ ಮಗುವನೆತ್ತಿಕೊಂಡು
ನಾಣ ಮರೆತು ಓಡಿಬಂದು,
ಪ್ರಾಣ ಹೋಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮಡಿಲೊಳಿಟ್ಟು,
ಕಣ್ಣಿನಿರನೊರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ,
ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹರುಂಟೆ?
ನನ್ನ ಮಾತು ಇರಲಿ, ಇಕೊ,
ನಿನ್ನ ಮಗನ ನೋಡಿ ಬದುಕು,
ಕುನ್ನಿ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ, ನೋಡು,
ಎಂದುಸಿದಳು.

ಚಿಲುವು

ಊರ ಜನರು ಬಂದು, ಎಂಥ
ಶೂರ ಇವನು, ಎಂಥ ಧೀರ,
ನೂರು ಜನರು ಇವಗೆ ಸಮನೆ,
ಗಂಡು ಕಾಣೊ, ಇವಗೆ ಒಂದು
ದಂಡು ಸಮನೆ, ಏನು ಇವನ
ಗುಂಡಿಗೆ? ಎನೆ ಅದನು ಕೇಳಿ
ಮನದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಖವನಾಂತು,
ಕನಿಕರದಲಿ ತಾಯಿತಂದೆ
ತನುಜ ವನಿತೆಯರನು ನೋಡಿ
ಸ್ವಲ್ಪ ಕುದಿದೆಯಾ?

ಇನಿಸು ಕುದಿದು ಮತ್ತೆ ಮನದಿ,
ಜನುಮ ಇಂದು ಸಫಲವಾಯ್ತು,
ಕೊನೆಗೆ ಬರಿಯ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ?
ಬದುಕ ಕೊಟ್ಟ ದೈವ ಬಂದು
ಇದಿರು ನಿಂದು, ಇಂದು ನಿನ್ನ
ಎದೆಯ ರಕುತ ಬೇಕು, ಎನಲು
ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಕೊಡೆನು ಎನಲು
ಹುಟ್ಟು ಹೇಡಿಯೇ ನಾನು?
ದಿಟ್ಟತನದಿ ಸುರಿದೆನದನು
ಎಂದು ನೆನೆದೆಯಾ?

ಚಿಲುಪು

ಬೀವಗಳ್ಳನೆಸಿಸಿ ಬಾಳ್ವ
ಹೇವ ಬಾಳೆ? ದಿಟ್ಟತನದ
ಸಾವು ಸಾವೆ? ಎಂದಿಗಹುದು?
ಇಷ್ಟರಿವರು ಇವರಪಾಡು
ಕಷ್ಟವಪ್ಪುದೆಂದು ಓಡಿ
ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಬಾಳಬಹುದು?
ಅವನೆ ಬಾಳ ಕೊಟ್ಟ, ಕೊಂಡ;
ಇವರನವನೆ ಪೊರೆವ; ನನಗೆ
ಬವಣೆಯೇಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು
ಶಾಂತನಾದೆಯಾ?

ನೋವು ಹೆಚ್ಚಿ, ಕಣ್ಣಮಿಂಚ
ಸಾವ ಮುಗಿಲು ಮರೆಸಿ ಮುಂಚಿ
ಕಾವಳವನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಲು;
ನೊಂದ ತಾಯಿ, ಬೇವ ತಂದೆ,
ಕಂದ, ಮಡದಿ, ಬಳಸಿನಿಂದ
ಮಂದಿ, ಇವರನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ;
ತೆರೆಯ ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದ
ಸರುವರೊಪ್ಪುವಂತೆ ಆಡಿ
ಗುರುವಿನಡಿಯ ನೆನೆದು, ಕಣ್ಣ
ಮುಚ್ಚಿ ಮರೆದೆಯಾ?

ಚೆಲುವು

ಊರಿಗಾಗಿ ಜೀವವಿತ್ತು
ವೀರನೆಂದು ಗ್ರಾಮವೆಲ್ಲ
ಸೇರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಆತ್ತು ಮರುಗಿ;
ಶೂರನೆಂದು ಹಾಡಿ, ಹೂವ
ಹಾರಗಳನು ಹೇರಿ, ಬಳಿಯ
ಊರುಗಳಲಿ ಹೊಗಳಿ ಮೆರೆಸಿ;
ಇಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿ, ಹೆಸರು
ನಿಲ್ಲಲೆಂದು ಕತೆಯ ಕೆತ್ತಿ,
ಕಲ್ಲ ನೆಲಸಿ, ಒಲವಗುಡಿಯ
ಅಂದೆ ಸಮೆದರು.

ಒಡಲ ಮುರುಕು ಮನೆಯೊಳಸುವ
ಸೊಡರು ಗಾಳಿ ಮಳೆಯೊಳೆಂದೊ
ಕೆಡುವುದೆಂದು ಅರಿವೆವೆಲ್ಲ;
ನಡುವೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದನು ಜಗದ
ಒಡೆಯಗಾರತಿಯನು ಬೆಳಗೆ
ಕೊಡುವ ಸಮಯ ಬಹುದು ಪುಣ್ಯ;
ಇಂಥ ವೇಳೆ ಬಹಳ ಜೀವ
ಹಿಂತೆಗೆವುದು; ಭೀತಿಯುಳಿದು
ನಿಂತು ಕೊಡುವ ಧೃತಿ ಒದಗುವ
ಪುಣ್ಯಮಿಕ್ಕುದು.

ಚೆಲುವು

ಇನಿತು ಪುಣ್ಯ ನಿನ್ನ ದಾಯ್ತು;
ಜನುಮ ಇಂತು ಸಫಲವಾಯ್ತು;
ನೆನವು ನಾಡ ದೀಪವಾಯ್ತು;
ನಿನ್ನ ಕೃತಿಗೆ ಮೆರುಗಕೊಟ್ಟು,
ನಿನ್ನ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡ ಕಟ್ಟಿ,
ನಿನ್ನ ವರನು ಸಂತವಿಟ್ಟು,
ಬಹಳ ಕಾಲ ಸೀಮೆ ನಿನ್ನ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು;
ಗಹನವಾದ ನಡೆಯ ನೆನೆದು
ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತು.

ಅಂದು ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಕೊಂಡು
ಬಂಧುವೆಂದು ಪೂಜೆಗೆಯ್ದ
ಚೆಂದದೂರು ಮುದುಗಿ, ಈಗ
ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಕತೆಯ
ಬಲ್ಲ ಜನತೆಯಿಲ್ಲ; ನೆನವ
ಕಲ್ಲು ಮುರಿದು ಕೆಡೆದಿರುವುದು;
ಒಡಲು ಅಂದು ಆಳಿದ ತೆರದೆ
ಮಡಿದಿರುವುದು ಕೀರ್ತಿ ಇಂದು
ಕೆಡಕಿ ಕಾಲ ನಿನ್ನ ಗುಡಿಯ
ಉರುಳಿಸಿರುವನು.

ಚೆಲುವು

ಲೋಕ ಮರೆಯೆ ನಿನಗೆ ಕೊರೆಯೆ ?
ತಾಕು ಸೋಕದುರುವ ಕೀರ್ತಿ
ನಾಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಹುದು ;
ನರರ ನೆನವು ಮುಗಿಲ ಬರಹ ;
ಬರೆದರಂದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರ
ಸುರರು ಸ್ವರ್ಗ ಭಿತ್ತಿಗಳಿ ;
ಬಾಳ ನೀನು ಬಿಟ್ಟ ಕ್ಷಣವೆ
ನಾಳೆಯೊಂದಿ ಬಾಡದೊಂದು
ವೀಳ್ಯ ಕೊಡಿಸಿ ದೇವ ನಿನ್ನ
ಮೆಚ್ಚು ತಿರುವನು.

ಸಾತ್ವಿಕ

ಸಾತ್ವಿಕನು ಕುಳಿತು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ಮುಂದೆ ಬರುವ ಮಾತೆಲ್ಲ ಸಾತ್ವಿಕನು ಆತಕ್ಕದ್ದೇ.

ಕೋಪವೆನಗಿಲ್ಲ, ತಾಪವೆನಗಿಲ್ಲ.
ಭ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲ;
ಆಸೆ ಎನಗಿಲ್ಲ, ಪೋಸವಿನಿಸಿಲ್ಲ;
ಶಾಂತ ನಾನು.

ಜಗದ ಅಗಲದಲಿ ಹಗೆಯೆಂಬದೊಂದು
ಇಲ್ಲ ನನಗೆ;
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಎಲ್ಲ ಇಷ್ಟವೇ ಎನಗೆ
ಎಲ್ಲ ಇಷ್ಟ.

ಅರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವನ್ನೂ ಒಂದು ಕರಿಯ
ಹೂವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಯೋಧನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಯಾರು ಮರೆಯಲ್ಲಿ? ದೂರ ಇಹೆಯೇಕೆ?
ಕೈಯೊಳೀನು?
ಕತ್ತಿಯೇ ಸಾವಿನ ಬುತ್ತಿಯೇ ? ಬಾತಾ
ಅಯ್ಯ ಬಾರ.

ಚೆಲುವು

ಹೊಡೆವೆನೆನ್ನುವೆಯು ? ಕೊಡು ನಿನ್ನ ಕೈಯು,
ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ;
ಕಡಿವೆನೆನು, ನಾನು ತಡೆಯೆ ; ಕಡಿಬಾರೋ
ನನ್ನ ಮೈಯು.

ನೀನಿರಿವ ಅಟ್ಟಿ ನಾಸಲ್ಲ, ನೀನು
ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ;
ಇರಿದರೂ ಇರಿಯೆ, ಅರಿಯ ಇದು ಒಂದು
ಕಣ್ಣ ಕಟ್ಟು.

ಜೀವನವು ಅಮೃತ, ಜೀವಯ್ಯ ಹಿಂಸೆ ;
ಇದಕೆ ಅದನು
ಎರೆಯುವುದು ಮರುಳು ; ಅರಿತಿದರ ಹುರುಳು
ಬದುಕು ತಮ್ಮ.

ನಿನ್ನ ವರ ಕೊಲಿಸಿ ನನ್ನ ವರನುಳಿಸಿ
ಭೇಷಜದಲಿ
ಋಷಿಯಂತೆ ತೋರಿ ವಿಷ ರಸವ ಕಾರಿ
ಮೋಸಮಾಳ್ವ,

ಚೆಲುವು

ಪಾಪಿ ನಾನೆಂದು ಕೋಪ ಮಾಡದಿರು ;
ಜನತೆಯೆಲ್ಲ
ನನ್ನ ಜನ ನನಗೆ ; ಭಿನ್ನವೆಂಬೆಣಿಕೆ
ಮನದೊಳಿಲ್ಲ.

ಯಾವೊಂದು ಜೀವ ನೋವಿನಲಿ ಸಿಲುಕೆ,
ಸಿಲುಕಿ ನಾನೂ
ನೋವಿನಲಿ ನೋವೆ, ಸಾವಿನಲಿ ಸಾವೆ,
ಅಳಲೆ ಅಳುವೆ.

ನಿಮ್ಮವರ ಕಯ್ಯ ಅನ್ನವನು ಕಿತ್ತು
ನನ್ನ ಜನಕೆ
ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದೆಣಿಸಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡದಿರು
ಅಣ್ಣ ಕೇಳು ;

ಹಾಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೋಳು ಮಾಡುವರು
ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ;
ಅಂಬಲಿಯ ಬಯಸಿ ಹಂಬಲಲಿ ಮಡಿವ
ನರಕ್ರಿಮಿಗಳ.

ಚೆಲುವು

ಆರ್ಯ ಋಷಿ ದೇಶ ಭಾರತದ ಭೂಮಿ
ಎಂತೋ ಎಸಗೆ
ಅಂಗಲರ ನೆಲವು ಮಂಗಲ ಗ್ರಹವು
ಅಂತೇ ತೌರು.

ವಿಶ್ವವಿದು ಒಂದು ಅಶ್ವತ್ಥವೆಂದ
ಮಾತನರಿಯಾ?
ಆವೊಂದು ಮರವಿ ನಾವು ಎಲೆಯೆನಲು
ನೀತಿ, ರೀತಿ.

ನನ್ನ ಲಿಹ ತತ್ತ್ವ ಸಿನ್ನ ಲಿಹ ತತ್ತ್ವ
ಎಲ್ಲ ಜಗದ
ಜೀವನದ ತತ್ತ್ವ ದೇವನೆಂದರಿಯೈ
ಇಲ್ಲ ಬೇರೆ.

ಎನ್ನ ನೀಸೆಂತು ಅನ್ಯಸೆನಬಹುದು?
ಹೊಕ್ಕು ಸೋಡು;
ಇಡೀಲೋಕಗಂಟು; ಬಿಡಿಸಿದರು ಬಿಡದ
ಸಿಕ್ಕು, ಗಂಟು.

ಚೆಲುವು

ನನ್ನ ಜನ ನಿಮ್ಮ ಬನ್ನ ಬಡಿಸಿದೊಡೆ,
ಆಗ ಇಂತೆ
ಮೊರೆದು ಹೇಳುವೆನು ಕರೆದು ಬೇಡುವೆನು,
ಕೂಗಿ, ಕರೆದು.

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು,
ಗುರುವ ಕಂಡು
ನಡೆಯುವುದೆ ಚೆಂದ; ನಡೆಯದಿರೆ ಬಾಳು
ಬರಿದು, ಭಂಡು.

ಮಾನವನ ಬಾಳು ಕಾಣುವನ ಮನಕೆ
ತಾಳೆ ಹೂವು ;
ಅರಿತು ಮುಡಿ ಗಂಧ, ಮರೆತು ಹಿಡಿ ಮುಳ್ಳು;
ಬಾಳು ಇಂತೆ.

ಕುತ್ತೆ ನೀನೆನ್ನ, ಸತ್ಯ ನಾಡುವುದೆ?
ನಿನ್ನ ಕೃತಿಯು
ಗೊಬ್ಬರವಸುಂಡು ಹಬ್ಬದೇ ಮುಂದೆ
ನನ್ನಿ ಬಳ್ಳಿ?

ಚೆಲುವು

ಎನ್ನ ನುಡಿ ಕೇಳು, ಚೆನ್ನ ಹುದು ಬಾಳು,
ಮೋಡಿ ಬೇಡ ;
ಏನೊ ಎನಬೇಡ, ಕಾಣುವುದು ನೋಡು ;
ನೋಡು ; ಕಾಣು.

ಯೋಧನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಕುವನು.

ನೀರೆ ಕಣ್ಣಿನಲಿ? ಆರಿತೇ ಕೋಪ?
ಭಲ ಹೋಯಿತೆ?
ಕರಗಿತೇ ಕರುಳು? ಮರೆಯಿತೇ ಮರುಳು?
ತಳ ಅರಿಯಿತೆ?

ಯೋಧನು ಆಯುಧವನ್ನು ದೂರ ಎಸೆಯುವನು.

ಬೇಡವೇ ಕತ್ತಿ? ನೋಡು ಈ ಹೊತ್ತು
ಮಲ್ಲ ನೀನು ;
ಅರಿದಗಾತುಮವೇ ಸುರಗಿ ; ಅದರೆಣೆಗೆ
ಇಲ್ಲ ಅಲಗು.

ಕರುಣ ಬಂದಣ್ಣ, ಒರಸಿಕೋ ಕಣ್ಣ ;
ಅಪ್ಪು ನನ್ನ ;
ಬಾರಣ್ಣ ಬಾರೋ ಕಾರುಣ್ಯ ಮೂರ್ತಿ
ಬೊಪ್ಪ ಬಾರೋ.

ಚೆಲುವು

ಯೋಧನು ಬಂದು ಸಾತ್ವಿಕನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವನು.
ಸಾತ್ವಿಕನು ತಡೆದು ಅವನನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಅಪ್ಪಿ ಇರು ಇಂತೆ; ತಪ್ಪು ಬೇಡಿದ್ದು ;
ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮ
ಸುತ್ತಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಹತ್ತಿರಕೆ ಬಂದೆ,
ಇಷ್ಟ, ಮಿತ್ರ.

ಯೋಧನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಏನೋ ಹೇಳುವನು.

ಗುರುವೆ ನಾ ನಿನಗೆ? ಗುರು ನನಗೆ ನೀನು ;
ಒಳಗೆ ನಾನು
ಆರಿತಿದ್ ತತ್ತ್ವ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರ್ದ
ಗೆಳೆಯ, ದೈವ.

ಅಂಗಾವಿಾ ಪ್ರೇಮ ಗೀತೆ

ಎಳೆಯ ದಿನ ಕಳೆದರೂ ಕೆಳೆ ಎಂದಿನಂತಿರಲಿ;
ನಿನಗಾಗಿ ದಾರಿಯಲಿ ಕಾಯ್ಪೆ ನಾನು;
ಚೆಲುವ ಹೆಣ್ಣುಳೊಳ್ಲೆ ಗೆತೆ ನೀ ಚೆಲುವಾದೆ;
ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇನಿಸೂ.
ಜಡೆ ನೀಳವಾಗಿ ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೂ,
ಹೆರಳು ಹಿರಿದೆಂದೆತ್ತಿ ಮುಡಿದಿದ್ದರೂ,
ಬಿಡಬೇಡ ಎನ್ನನೀ; ಒಡನೆ ತೋಟಕೆ ಬಾರ;
ಮರೆಯದಿರು ಎಳೆತನದ ಒಲುಮೆಗಳನು.
ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಲಿರಲು ಕಾಯುವೆನು ನಿನಗಾಗಿ;
ಉಳಿದ ಜನ ಸುಳಿವ ಹೊಲಮಾಳಗಳನು
ಕಳೆದು ನಿನ್ನನು ದೂರ ಒಯ್ಯುವೆನು; ಬರುವೆಂದು
ಅಳಲುತೊಬ್ಬನೆ ಸೊರೊಳ ದಾರಿ ಹಿಡಿದೆ.
ಬೇಸರುತ ನಾ ಬರುವೆ; ಏಕಾಕಿಯಾಗಿರುವೆ;
ನನ್ನ ಮನಸಿನ ನೋವ ನಿನಗೆ ಒರೆವೆ;
ನೇಸರಿಳಿದಿಹನಿತ್ತ, ಇತ್ತ ಪರಿದ ಚಂದ್ರ;
ಜೊನ್ನ ಮಳೆಕರೆಯುತಿದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ;
ನಲದ ಮೇಲಿರುವೆಂದು ಜೊತೆಯಾಗಿ ನಡೆಯೆಬಹ
ಸೊಗದ ನಮ್ಮೂರ ನಡುದಾರಿಮೇಲೆ;
ಅಳಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ನಡೆಯಲಾಗದ ನಮ್ಮ
ಬಗೆಗೊಂಡ ಚೆಲುವಾದ ಬೀದಿಮೇಲೆ.

ಚೆಲುವು

ಕೆಸ್ತೂರ ಕಲ್ಲ ಬಳಿ ಸೇರಿ ಹುಲ್ಲನು ಕೊಯ್ವು;
ಕೊಯ್ವುತ್ತ ಅಂತೆ ಮುದ್ದಿಸುವ ನಲಿವ;
ಶಿಸ್ತಾಗಿ ನಾ ನಿನ್ನ ಪಡೆಯುವೆನೆ ಆವೇಳೆ
ಹೊಯ್ವು ಸಮೊಲವ ಒಂದೇ ಪಾತ್ರಕೆ.
ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯುವ ಮಂದಿ ಏನಹೇಳಿದರು ಸರಿ
ಮರೆಮಾಜದಿರುವ ಸಮೊಲವ ನಾವು;
ದಿಟ್ಟತನದಲಿ ನಮ್ಮ ದಾರಿ ನಡೆಯುವ ನಾವು;
ಮರಿಯಾದೆಗೆಂದು ನಾವಗಲಿದ್ದರೂ,
ದೂರ ದೂರದೊಳಿರುತ ನಡೆದರೂ, ಜನ ನಮ್ಮ
ಹಂಗಿವುದು; ಇನ್ನು ಜೊತೆ ಬಿಡುವುದೇಕೆ?
ಧೀರರಾಗಿರುವ ಬಾ ಗೆಳತಿ; ಸಾವಡಿಸಿದರು
ಹಿಂಗದೊಲುಮೆಯನಿಲ್ಲಿ ನೋಡು ಮೆಚ್ಚು.

ಕೆನ್ನೆದಿಲೆ

ಜೋಗವನು ನೋಳ್ಪುದಕೆ ಹೋಗುತಿರೆ ನಾನಂದು
ಮಲೆಯ ನಡುವಣ ಕರಿಯ ನೀರಹರಹ
ದೂರದ ಉಪಾಂತದಿಂ ಸಾರಿ ನಿನ್ನಯ ಕಾಂತಿ
ಹೊಳೆ ಹರಿದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣನು ತುಂಬಿತು.
ನೀಲ ಚಲದಿಂದೆದ್ದು ನಭದೆದೆಯ ತಿವಿದು
ಅಲಗಂತೆ ನಿಂತೆ ನೈದಿಲೆ ಜಯವ ಸವಿದು.

ಎಂಥ ಕೆಂಪಿದು, ಎತ್ತ, ಇಂತುಂಟೆ ಲೋಕದಲಿ,
ಎಂದು ಮೋಹಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಸೆಟ್ಟಿಸಿರಲು,
ಮಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲ, ಜಲವಿಲ್ಲ, ವಸವಿಲ್ಲ,
ನಾನಿಲ್ಲ; ಉಳಿದೆ ನೈದಿಲೆಯೊರ್ವ ನೀ.
ಎನ್ನಾತ್ತವಾಕ್ಯಣದಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತು
ತನ್ನ ಮರೆದುದು; ಶೂನ್ಯವಾಯಿತಾ ಸುತ್ತು.

ಇಲ್ಲ; ಶೂನ್ಯವಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವನ ನನ್ನಂತೆ
ತಾ ಬಗೆದ ಸೊಗಸು ರೂಪಾಂತುದೆಂದು
ನಿನ್ನ ನೋಡುವ ಭರದಿ ತನ್ನ ಮರೆದುದು ತಾನು
ಕೆನ್ನ ದೀಧಿತಿಯ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು;
ಮನೆ ಮಾತ ಮರೆಯಿಸುವ ಸತಿಯ ನಗೆಯಂತೆ,
ಜಾನ ಮರೆಯಿಸುವ ರವಿಯಂತೆ ನೀನಿಂತೆ.

ಚಿಲುವು

ನೋಡಿದೆನು ಮುಂದೆ ಮಲೆನಾಡ ಸದಿಗಳ ದೇವಿ
ಗಂಭೀರ ಹಾಸದಲಿ ನಭವ ತೋರೆದು,
ನಡುಗೆ ಜಗ, ಪಾತಾಳದೆಡೆಗೆ ಹಾರುವ ಝಳವ;
ನೋಡಿ ಮರೆವೆನು ಮರಳಿ ನನ್ನ ನಾನು.
ನರಕುರಿಯ ಪದವಿ ಪದವಿಯೆ ಇದರ ಮುಂದೆ?
ಅಣು ತೃಣಕೆ ಜಲಕಣಕೆ ಕಡಿಮೆ ಅವನೆಂದೆ.

ನಿನ್ನ ಆಕೃತಿ ಎನಿತು ಚೆನ್ನವಾದರು ಕಿರಿದು ;
ಭೀಮ ಸುಂದರ ಬೃಹದ್ರೂಪ ಪಾತ.
ಮೂರು ದಿಸದಲಿ ನಿನ್ನ ತೌರ ಮರುಗಿಸಿ ಬಾಡಿ
ಕಾಡಿಸಭಿಮನ್ಯು ನೀ ಮರೆವೆ ನೋಡೆ;
ಯುಗಯುಗದ ಹರಿವಸರಿಯದೆ ತನ್ನ ಯೋಗ
ಕಲಕದಿರುವುದಲೇ ಶರಾವತಿಯ ಜೋಗ.

ಆದರಂದಿನ ಮೊದಲು ಸೋದರ್ಯದಲಿ ನೀವು
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವಿರಿ ನನ್ನ ಮನಕೆ ;
ನೆನೆಯುವೆನೆ ಜಲಪಾತವನು ತರುವುದದು ನಿನ್ನ ;
ನಿನ್ನ ನೆನೆವೆನೆ ಅದನು ತರುವೆ ನೀನು ;
ನೀನದರೊಳದುನಿನ್ನೊಳೊಂದಾಗಿ ಬೆರೆದು
ಒಳಗಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಿಲುವಿರಿ ಭೇದ ತೋರೆದು.

ಚೆಲುವು

ಶ್ರುತಿಯಾಗಿ ನೆರೆದೇಕ ಮತದಿಂದ ನುಡಿಯುವಿರಿ

“ಹಿರಿದು ಕಿರಿದಿಲ್ಲ ಫಲಿಸಿದ ಬಾಳಿಗೆ;

ಇಂದಿಲ್ಲ, ಅಂದಿಲ್ಲ, ಕುಂದಿಲ್ಲ, ಕೊರೆಯಿಲ್ಲ;

ವಿಶ್ವಮಾನಸನ ನಿಜ ನಿತ್ಯಸುತರ

ದಿನ ಯುಗದ ಹಿರಿ ಕಿರಿಯರೆಂಬ ನುಡಿ ಜಲ್ಪ;

ಫಲಿಸೆ ಕಣವೇ ವಿಶ್ವ, ಕ್ಷಣ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ.”

ಕರಿ

ಅಣ್ಣ ಮಾಂಬಿಯನ್ನು ಕುರಿತು
ಅಂದು ಕವಿತೆ ಬರೆದ ತೆರದೆ
ನನ್ನ ಕುರಿತು ಒಂದ ಬರಿ
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಹೆಯ ಕರಿ?

ಳೊಳ್ಳು, ಳೊಳ್ಳೊಳ್ಳೆಂದು ಹಾಡಿ
ಹಾರಿ ಕುಣಿದು ನಲಿವೆ ಕೆಲೆವೆ;
ಕಳ್ಳ ನಾಯಿ, ಹೋಗು ಅತ್ತ,
ಬೀರೆ ಕೆಲಸ ಇಹುದು ನನಗೆ.

ಅಣ್ಣ ಮಾಂಬಿ ಏನು ಹೆಚ್ಚು,
ನಾನು ನಿನಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇನು,
ನನ್ನ ಆಟ ಚೆನ್ನ ಎಲ್ಲೆ?
ಮೌನವೇಕೆ? ಎಂಬೆಯಲ್ಲೆ?

ಆಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತಂದ ಹುಗ್ಗಿ
ಹಪ್ಪಳಗಳ ತಿಂದೆಯೆಂದು,
ಹೋಳಿಗೆ ಅಂಬೊಡೆಯ ಮೊರವ
ಕಪ್ಪವಾಗಿ ಕೊಂಡೆಯೆಂದು,

ಚೆಲುವು

ಬೀದಿ ನಡೆವ ಜನರನೆಲ್ಲ
ಹೆದರಿಸಿ ಗೊರ್ರೆಂದು ಹೋಗಿ
ಹೈದ ಅಳಲು ಗೆಲವಿಗುಬ್ಬಿ,
ಎದುರು ಬೀಳಲೋಡಿಬಂದು,

ನಿಮ್ಮ ಕುಲದ ಎಳೆಯರಾಟ
ಎಲ್ಲವನೂ ತೋರ್ದೆಯೆಂದು
ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೇಳಿ
ಬಲ್ಲೆ ನಾಸು; ಮೆಚ್ಚಿರುವೆನು.

ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಚರಿತೆ
ಕವಿತೆಗರ್ಹವಲ್ಲ ಈಗ;
ಮೇದಿನಿಯಲಿ ಮಾನವರಲಿ
ಸವನಿಸಿರುವುದೊಂದು ನೀತಿ.

ಸತ್ತ ಅಥವ ದೂರ ಇರುವ
ಕಿರಿಯ ಬಾಳ ಹೊಗಳಬಹುದು;
ಹತ್ತಿರಿಹುದು ಜೀವಿಸಿಹುದ
ಹಿರಿದು ಎಸಲು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಚೆಲುವು

ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಮೊದಲ ಕೃತಿಯ
ನೋಡಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಲರು,
ಬಲ್ಲ ಮಂದಿ, ಪತರದಿದು
ಕಾಡು ಕಪತೆಯೆಂದರಹುದು.

ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮರಳಿ ನಿನ್ನ
ಚರಿತೆಯೊರೆದು, ನಾಯಿಮರಿ,
ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದು
ತರವೆ ನಮಗೆ ಹೇಳು, ಕರಿ?

ಕೆಲವು ಕಾಲ ತಾಳು ಬಾಳು ;
ಪಾರಿವಾಳ ಕೋಳಿ, ಬೇಡ,
ಅಳಿಲು ಒಂದ ಹಿಡಿದೊ ತಿಂದೊ,
ವೀರನೆಂದು ಹೆಸರಪಡೆ ;

ವರುಷವೆರಡೊ ಮೂರೊ ಹರಿದು
ಹುಡುಗುತನ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡಲಿ ;
ಕರುಮವಿನಿತು ಸವೆದು ನಿನ್ನ
ನಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀತಿ ಬರಲಿ.

ಚೆಲುವು

ಆಗ ನಿನ್ನ ಕತೆಯ ನುಡಿವ;
ಪದ್ಯ ಬರೆಯ ಕೂಡದೆನಲು
ಹೋಗಲೊಂದು ಗದ್ಯ ಬರೆವ;
ವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಜನವ ಗೆಲುವ.

ಪದ್ಯಕೆಂದು ಮರುಗಬೇಡ;
ಬಣ್ಣವಾದ ಬಾಳಹೊಗಳೆ
ಗದ್ಯ ಕೂಡ ಹೃದ್ಯವಹುದು;
ಕುನ್ನಿ ಇದನು ನೆನೆದು ಬದುಕು.

ನೀಲಗಾರ ಮಾಡ

ಕಟ್ಟೀಮಳಲವಾಡಿ ನೀಲಗಾರ ಮಾಡಣ್ಣ
ಕತೆಯ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಕೇಳಣ್ಣ ;
ಶಿಟ್ಟಾದ ಸುಲ್ತಾನು ಅವನ ನಡತೀ ನೋಡಿ
ಸುತರಾಮು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡದನ.

ಹೈದ್ರಾಲಿ ಸುಲ್ತಾನು ಕಟ್ಟೀಮಳಲ್ಪಾಡೀಗೆ
ಬಂದರಣ್ಣ ಒಂದು ಕಾಲ್ದಾಗ ;
ಆ ದಿನಕೆ ಬಂದೀತು ಜಾಬಯ್ಯಗಳ ಹಬ್ಬ
ಚಂದಾಗಿ ಚಂದು ಮೂಡ್ಲಾಗಿ.

ಯಲ್ಲಾರು ಬಂದಾರು ಯಾಸಗಳು ಹಾಕ್ಕಾರು
ಕಟ್ಟಾಳು ಮಾಡ ಬರನ್ನಿಲ್ಲ ;
ಮುಲ್ಲಾನ ಸಾಹೇಬ್ರು ಹೇಳಿಕಳಿಶಿದರವಗೆ ;
ನೆಟ್ಟನೇ ಬಂದ ಮಾಡಣ್ಣ.

ಯಾತಕ್ಕೇ ನೀ ಯಾಸ ಹಾಕೋಲ್ಲ ಅಂದರೆ
ಮಾದ ಅಂದ, ನಾ ನೀಲಗಾರ,
ಜಾತೀಯ ಜನವೆಲ್ಲ ಬಂದೈತೆ, ಕಳಿಶಿನ್ನಿ,
ನಾ ದೇವರಿಗೆ ವಾಸಲಂದ.

ಚೆಲುವು

ಏನೇನ ಹೇಳಿದರು ಮಾದಣ್ಣ ಒಪ್ಪನಿಲ್ಲ;
ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದರು ಸುಲ್ತಾನಗೆ.
ಆ ನೀಲಗಾರನ್ನ ಕರಸಂತ ಅಪ್ಪಣೆ
ಮಾಡಿದನೊ ದೊಡ್ಡ ಸುಲ್ತಾನ.

ಏನು ನೀ ಹೇಳೋದು ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದಾಳು
ಯಾಸಹಾಕಿದರೆ ಚಂದನಲು,
ಮಾನ ಮರುವಾದಿ ಬಿಡದ್ದಂಗೆ ಮಾದಣ ಅಂದ,
ಮಾಸೋಮಿ ನಾ ನೀಲಗಾರ.

ಬುದ್ಧಿ ನನ್ನ ನ ನಮ್ಮ ಅವ್ವ ಮಾರ್ಯಮ್ಮನಿಗೆ
ವಾಸಲುಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟವಳೆ;
ಸಿದ್ಧೋರ ದೇವರಿಗೆ ನಾ ಯಾಸಹಾಕಿದ್ರೆ
ಗಾಶಿಮಾಡ್ಯಾಳು ಮಾರ್ಯಮ್ಮ;

ನೀಲಗಾರನ ನೇಮ ಬಹಳೈತೆ ಮಾಸೋಮಿ,
ಖಂಡಿತದ ಬದುಕು ನನ್ನೊಡೆಯ;
ಸೂಲಕ್ಕೆ ಯಿಕ್ಕಿದರು ಪೂಜೇಲಿ ಒಪ್ಪಿಸದ
ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯೋಲ್ಲ ನೀಲಗಾರ.

ಚಿಲುಪು

ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಏನಾರ ಮಾಡನ್ನಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ,
ಈ ಯಾಸ್ಸು ಮಾತು ಮಾಪ್‌ಮಾಡಿ;
ನನ್ನ ವ್ವನಾಣೀಗೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟು ಮಾಡ್ತೀನಿ,
ಸಾಯಬೇಕಂದ್ರೆ ಸಾಯ್ತಾನಿ.

ಹೈದರಲ್ಲಿ ನವಾಬ್ರು ಇದಕೇಳಿ ಹೇಳ್ತಾರೆ:
ಈ ಮಾತು ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ;
ವಾದ ಯಾತರದು ಇದು? ನಮ್ಮ ದೇವರ ಮುಂದೆ
ಬ್ರಾಮಣರು ಕೂಡ ನಿಲುತಾರೆ.

ಮಾದಣ್ಣ ಇದಕಂದ ಬುದ್ಧಿ ಬ್ರಾಮರ ಮಾತು
ನಮ್ಮಾತು ಒಂದು ಆದಾತ?
ಸಾದು ಬ್ರಾಮರ ದೇವ್ರು, ನಮ್ಮ ದೇವ್ರು ಮಾರ್ಯಮ್ಮ
ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವ ದೇವ್ರುಲ್ಲಾ.

ಬ್ರಾಮರ ದೇವರು ಬರಿಬೋನ ಉಣತಾರೆ;
ಕೋಪಮಾಡಿದಾಗ ಐಸೋರು
ಆ ಮಂತ್ರ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ತೆಂಕಾಯೊಡೆದು
ದೂಪ ಹಾಕಿದರೆ ಮರಿತಾರೆ.

ಚೆಲುವು

ನಮ್ಮೇವು ಮಾರ್ಯಮ್ಮ ಕುರಿಕೋಣ ತಿಂಬೋಳು ;
ಬಾಬೈಗೆ ನಾನು ಸಡಕೊಂಡೆ
ಒಂದೆ ಮಾತಂತಾಳೆ, ತಾ ಸಿನ್ನ ತಲಕಾಯಿ
ತಾ ಬೋಳಿಮಗನೆ ಅಂತಾಳೆ.

ಹಂಗಾದ್ರೆ ಸಿನ್ನ ದೇವು ಬ್ರಾಮ್ ದೇವರಕಿಂತ
ದೊಡ್ಡ ದೇವ್ರೆ? ಸಿನ್ನ ಮಾರ್ಯಮ್ಮ
ರಂಗಪ್ಪಗಿಂತ ದೊಡ್ಡೋಳೆ ಎಂದು ನವಾಬ್ರು
ಗಡ್ಡ ನೀವೊಳ್ಳ ಕೇಳಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನೈ ಕೇಳಿರಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಆರಸರು
ನಿಮಕೆ ದೊಡ್ಡೋರು ಅಂತಾರೆ ;
ಬಲ್ಲು ಯಾರಾದರೂ ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಗುತ
ಸುಮಕೆ ಇರುತಾರೆ ಅಂತಾರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತರ ನಾನು ಬಲ್ಲು ಮಾತಾಡಿದರೆ
ನನ್ನ ಬಟ್ಟೀರ ಸನ್ನೊಡೆಯ ?
ಬಿಮ್ಮಗೆ ಬಿಗಿಶೀರಿ, ಗಲ್ಲಾಗ್ಗು ಕೊಡಿಶೀರಿ,
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಶೀರಿ.

ಚೆಲುವು

ಅರಸರು ನಗಬಹುದು ; ಅರಸಾಗಿ ಇರಬಹುದು ;
ಸುತ್ತುಕಡೆ ನಿಂತ ಪರಿವಾರ
ಕುರಿ ಕೋಳಿ ತಿಂಬೋದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರಾದಾತೆ
ಕತ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ನಡದಾತೆ?

ರಂಗಪ್ಪನ್ನಂಗಿ ಮಾರ್ಯಮ್ಮ ನಗನಗತಿದ್ರೆ
ಜನ ಅವಳ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಾತು ;
ಹಂಗೀಶಿ ನುಡಿದಾತು, ಕೊಂಕಲೆತ್ತೊಂಡುಹೋಗಿ
ಮನೆ ಮುಂದೆ ಮೆಟ್ಟು ಮಾಡ್ಯಾತು.

ಮಾದ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿದರು ಸುಲ್ತಾನರು ;
ಅರೆ ಅಲ್ಲ ಎಂತ ನಕ್ಕಾರು ;
ಹೈದರಲ್ಲಿ ನವಾಬ್ರು ಗಡ್ಡಾವ ನೀವೊಳ್ಳ
ಸರಿ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಅಂದಾರು.

ಭೇಷ್ ಮಾತು ಮಾದಣ್ಣ, ಭೇಷ್ ಭೇಷು ನೀಲ್ಗಾರ ;
ಸರಿಯಾದ ಮಾತು ; ನೀ ಹೋಗು ;
ಯಾಸಹಾಕೋದು ಬೇಡ ಎಂತ ಅಡಿಕೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು
ಮರುವಾದಿ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಚೆಲುವು

ಅವರವರ ದೇವರಿಗೆ ಅವರವರು ಸಡೆಯೋದೆ
ಒಪ್ಪ; ಇದಬಿಟ್ಟು ಸಡಕೊಂಡ್ರೆ
ಗವುಳಿಗರ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಗಾಣಿಗರ ನೆರೆದಂತೆ,
ತುಪ್ಪದಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಬೆರೆತಂತೆ.

ಕಟ್ಟೀಮಳಲವಾಡಿ ಮಾದಣ್ಣ ಮಾತನ್ನ
ನಾ ನಿಮಗೆ ಈಗ ಹೇಳಿವ್ವಿ ;
ಗಟ್ಟಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ದೇವ್ರ ಸಂಬಿರು
ನಾ ನಮ್ಮ ದೇವ್ರ ಸಂಬತೀನಿ.

ಚಿಕ್ಕ ಮಲ್ಲಮ್ಮ

ಅಣ್ಣ ಒಂದು ಕತೆ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು ;
ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪೂರ್ವದ ಕತೆಯು ;
ಚಿನ್ನದ ನಾಡೀ ಕನ್ನಡ ನಾಡು,
ಮನ್ನಣೆಯೆಂಬರ ಮನೆ ನೆಲೆಬೀಡು ;
ಚಿನ್ನದೊಳಪರಂಜಿಯೊ ಮಿಡಿಗೇಶಿ
ನನ್ನವರೆಲ್ಲಾ ಬಾಳಿದ ದೇಶ ;
ವೆಂಕಟರಮಣ ಸಿರಿಮಲ್ಲೇಶ
ಅಂಕದಲಿಟ್ಟು ಸಲಹಿದ ಸೀಮೆ ;
ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲಿ ಇದ್ದಳೊ ಅಣ್ಣ
ಮಲ್ಲಮ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿಸ ಪೆಣ್ಣು ;
ಅಕ್ಕರೆಗಾಗಿ ಅವಳನು ಎಲ್ಲಾ
ಚಿಕ್ಕ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಎನ್ನುವರಯ್ಯಾ
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಅಣ್ಣ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಿಲುಕ
ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ;
ಚಿನ್ನದ ಪುತ್ಥಳಿ ಗಂಧದ ಗೊಂಬೆ
ರನ್ನದ ಕನ್ನಡಿ ಇನ್ನೇನೆಂಬೆ,
ಜಿಲ್ಲಗಂಗಳು ಹುಲ್ಲೆಯ ನಡಿಗೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂಥಾ ಸುದ್ದದ ಮನಸು ;
ಮಾತನಾಡಿದಳೊ ಮುತ್ತಿನ ಮಳೆಯೊ

ಚೆಲುವು

ಪ್ರೀತಿಸಿ ನಕ್ಕಳೊ ಬೆಳಕಿನ ಬೆಳೆಯೊ ;
 ಸತ್ಯವಂತರೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ
 ಮತ್ತೆ ನೋಡುವರೊ ದೇವಿಯೊ ಎಂದು ;
 ಹೊಗಳೆನೆ ತಾಯಿ ಚೆಲುವನು, ನಿನ್ನ
 ಹಗೆಯನು, ಇನ್ನು ಹೊಗಳೆನೆ ಅಮ್ಮಾ
 ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
 ಮೊಲೆಯ ಹೂ ನೀ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಅಣ್ಣ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಣವ
 ಇನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ನಡತೆಯ ಚೆಲುವ ;
 ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಬಂಧು ಬಳಗಕೆ
 ಮಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚಾಗಿರುವಳು ;
 ಕೈಹಿಡಿದಾತನ ಮನವನು ಒಲಿಸಿ
 ಮೋಹದ ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಎನಿಸಿ
 ಅಣ್ಣ ಗೆಳತಿಯರು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಸಲು
 ಚೆಣ್ಣನೊಬ್ಬನನು ಹಡೆದಿಹಳವಳು ;
 ಒಳ್ಳೆಯ ಮಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳತಿ
 ಒಳ್ಳೆಯ ಸೊಸೆ ಬಹು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಂಡತಿ
 ಚೆಲುವು ಹೆಚ್ಚೊ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚೋ ಎಂಬುದು
 ತಿಳಿಯದೊ ಅವಳನು ನೋಡಿದ ಜನಕೆ.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
 ಇಲ್ಲವಾದೆಯಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಚೆಲುವು

ಅಂಗಳದೊಳಗಣ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತೆ
ಮಂಗಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬಾಳು,
ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಇಂತು ಸುಖದೊಳಗಿರಲು
ಕ್ಷುಲ್ಲರು ಬದುಕನು ಕೆಡಿಸಿದರಣ್ಣ ;
ಗಿಳಿಯನು ಬೆಕ್ಕು ಕಳುವವೊಲವಳ
ಕಳವು ಮಾಡಿದರು ಘಾತಕ ಮಂದಿ ;
ವುಂಡರು ಬಹು ಪಾಷಂಡರು ಘಾತಕಿ
ಭಂಡರು ರತ್ನವ ಕೆಡಿಸಿದರಣ್ಣ ;
ಗಂಡ ತಂದೆ ಮಾನ ಮೈದುನ
ಅಂಡಲೆದೆಲ್ಲೆಡೆ ಹುಡುಕಿದರವಳ ;
ಸಿಕ್ಕದಿರಲು ಎಲ್ಲಿಯು ಮಲ್ಲಮ್ಮ
ದುಕ್ಕದ ಮಡುವಿನೊಳಾಳಿದರಣ್ಣಾ.
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಕೊನೆಯೊಳೊಂದು ದಿನ ಉದಯದ ವೇಳೆಗೆ
ಮನೆಯ ಮುಂವೆ ಬಿದ್ದಿರುವಳು ಅವಳು ;
ಕಳೆಯಳಿದು ಕಂದಿ ಕುಂದಿದ ಮುಖವೊ,
ಬೆಳಕಳಿದು ಬಿಂದು ನೊಂದಿಹ ಕಣ್ಣು ;
ಬೇರು ಕಿತ್ತೊಗಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿ
ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸನು ಸುಂಗಿದ ಚಂದ್ರ ;
ಬಾಳು ಸಾಕು ಸಾಕೆನುತಿಹ ರೀತಿ

ಚೆಲುವು

ಗೋಳೇ ಹೆಣ್ಣಾಯಿತೊ ಎನೆ ರೂವು ;
ಮಂದಿ ಬಂದು ಇವಳನು ನೋಡಿದರು ;
ಹಿಂದಕೆ ಬಂದಳು ಎಂದಾಸಂದಿಸಿ
ಒಳಗೆ ಬಾರ ಎನೆ ಬಾರೆನು ಎಂದಳು,
ಹೊಲಸಾಗಿದೆ ನನ್ನೊಡಲಿದು ಎಂದಳು.
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಹೊಲ್ಲೆ ಹವಾಯಿತೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದಳು ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಮ್ಮ
ಸತ್ಯದ ಮಾತನು ಗಂಡಗೆ ಮಂದಿಗೆ ;
ಕೆಟ್ಟುಹೋದೆ ನಾ ಎನ್ನಾಸೆಯನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ನಾ ಬಾಳೆನು ಎಂದಳು ;
ಕೊಂಡುಹೋದ ಪಾಪಂಡರ ಹೆಸರ
ಭಂಡ ಮಕ್ಕಳ ಗುರುತನು ಹೇಳಿ
ಎಂಜಲಾದ ಈ ಮೆಯ್ಯನು ನಾನು
ಸಂಜೆಯ ಮೊದಲೇ ಸುಡಬೇಕೆಂದಳು ;
ಕೆಡಕರ ಜಾತಿಯ ಕೇಳುವೆಯಣ್ಣ ;
ಬಿಡು ಬಿಡು ಕೆಡಕಿಗೆ ಜಾತಿಯ ಮತವೆ ?
ಹುಟ್ಟಿದ ಜಾತಿ ಮತಗಳ ಹೆಸರು
ಕೆಟ್ಟ ಚೇತನಕೆ ಸಲ್ಲವು ಅಣ್ಣಾ.
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲವಾದೆಯಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಚಿಲುವು

ಎಂಜಲಾದ ಈ ಮೆಚ್ಚುನು ನಾನು
 ಸಂಜೆಯ ವೊದಲೇ ಸುಡಬೇಕೆಂದು
 ಚಿಕ್ಕ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಹೇಳಿದ ಮಾತ
 ದುಕ್ಕದ ಮಾತೆಂದೆನಿಸಿತು ಮಂದಿ ;
 ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟವಳು ದೇಗುಲದ
 ಮುಂದೆ ಹೊಂಪವನು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು
 ತಮ್ಮ ಮೈದುನರ ಕರೆದು ಹೇಳಿದೊಡೆ
 ಬಿಮ್ಮನೆ ಭಯದಲಿ ಜೀಗಿತು ಮಂದಿ ;
 ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಇಂತಹ ಮಾತುಂಟೆ
 ಮೆಯ್ಯ ಸುಡುವುದೆಂದೊಡೆ ಎನೆಂದು
 ಎಲ್ಲ ಬಂದು ದಮ್ಮಯ್ಯ ಎಂದು
 ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಬೇಡಿದರೊ ಅಣ್ಣಾ.
 ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
 ಕಲ್ಲಾಯಿತೆ ಮನ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಹಡೆದ ತಾಯಿ ಬರುವವಳಿಗೆ, ಅಮ್ಮಾ
 ಮಡಿವ ತಪ್ಪ ನೀನೇನನು ಮಾಡಿದೆ?
 ಭಂಡ ಬಾಳ ನೀ ಜಾಳಿದುದೇನು?
 ಪುಂಡರು ಕದ್ದೊಡೆ ಮಾಡುವುದೇನು?
 ಎಂದು ಕೈಗಳನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡಿದಳು ;
 ತಂದೆ ಬಂದು ಬಿಡು ಈ ಹಠಯೆಂದನು ;
 ಅತ್ತಿ ಮಾವನು ಮೈದುನ ಭಾವ

ಚೆಲುವು

ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಬಳಗ ಬಂದಿತು ಬೇಡಿತು ;
ಗಂಡ ಬಂದು ಬಳೆಯಲಿ ಕುಳ್ಳಿರುತ
ಭಂಡರ ಕೊಲುವೆನು ಸುಮ್ಮನಿರೆಂದನು ;
ಕೆಳದಿಯೊಬ್ಬಳು ಒಳಗಡೆ ಹೋಗಿ
ಎಳೆಯನ ತಂದು ಎದುರಲಿ ಜಿಟ್ಟಳು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಕಲ್ಲಿನ ಜೀವ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಬೇಡಾ ಬೇಡಾ ಬೇಡಾ ಎಂಬ
ಹಾಡಿನ ಪಲ್ಲವಿ ಎಲ್ಲವ ಕೇಳಿ
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಒಂದು ಮಾತನು ಅಂದಳು :
ಬಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ನಾ ಹೇಳುವಳಲ್ಲ ;
ಭಂಡರೆಂಜಲಿನ ಒಡಲನು ನನ್ನ
ಗಂಡಗೆ ಬಡಿಸಲು ಒಲ್ಲದು ನನಗೆ ;
ಹೆಂಡ ಸೋಕಿದ ಭಾಂಡದಿ ದೇವರು
ದಿಂಡರ ಹಾಲನು ಇರಿಸೆನು ನಾನು ;
ಅಂಬಲಿ ಉಂಡು ಎಸೆದ ಹಾಳೆಯಲಿ
ರಂಬಿಟ್ಟಿಡುವೆನೆ ದೇವರ ಮುಂದೆ ;
ಭಂಡ ಬಾಳ ಬಾಳೆನು, ಈ ಒಡಲನು
ಕೊಂಡದಿ ಬಿಂಕಿಗೆ ಕೊಡುವೆನು ಎಂದಳು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಬಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ನೀ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಚೆಲುವು

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ಏನು ಹೇಳಿದರು
ಘೋರ ಪಂಥವನು ಬಿಡದಿರೆ ಧೀರೆ
ಹೆದರಿತು ಅದೂರಿತು ಮೆಚ್ಚಿತು ಮಂದಿ;
ಬದುಕನು ಬಲ್ಲವಳಹ ಮಲ್ಲಮ್ಮ
ಎಂಥ ಸತ್ಯವಿದು ಎಂಥಾ ಮಹಿಮೆ
ಇಂಥವರುಂಟೆ ಲೋಕದಲಿನ್ನು
ಚೆಂದ ಬಾಳಿದಳು ಚೆಂದದೆ ಸಾವಳು
ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಗಳಿದರವಳ;
ತಮ್ಮ ಮೈದುನರು ಎಲ್ಲವ ನೋಡಿ
ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ ಗುಡಿಗಳ ಮುಂದೆ
ಕೊಂಡವ ಮಾಡಿ ಝಿಗಿ ಝಿಗಿ ಹೊಳೆಯುವ
ಕೆಂಡದ ಹೊಂಡವ ಮಾಡಿದರಣ್ಣ.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲವಾದೆಯೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ದಾರಿ ತೋರದೆ ಎಲ್ಲರು ತನ್ನ
ಕ್ರೂರ ಪಂಥಕೆ ಒಪ್ಪಿರಲಾಗಿ
ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆ
ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತನು ಬಿನ್ನಯಿಸಿದಳು.
ಹೇಸಿಕೆಯಾಗಿಹ ಮೆಯ್ಯನು ಬಿಟ್ಟು
ಮಾಸದ ಹೊಸದೊಂದೊಡಲನು ತೊಟ್ಟು
ಮರಳಿ ನಾ ಬರುವೆ ಅಪ್ಪಾ ಅಮ್ಮಾ,

ಚೆಲುವು

ತಿರುಗಿ ಬದುಕುವೆನು ಅತ್ತೆ ಮಾವ,
ನೂರು ಜನ್ಮಕೂ ಈ ಗಂಡನನ್ನೇ
ಸೇರಿ ಸಿಂಗರದಿ ಬಾಳುವೆನೆಂದಳು ;
ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗಿಯ ತೆರದೆ
ಹದುವನ ಸುಡಿದಳು ಸಂತಯಿಸಿದಳು

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಬಲ್ಲವಳಹುದೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಸಜ್ಜಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಇಲ್ಲಿ ಜಳಕವ ಮಾಡಿ
ಒಪ್ಪುವದೊಂದು ಸೇಲೆಯನುಟ್ಟು
ಕುಪ್ಪಸ ಒಂದನು ಚೆಂದದಿ ತೊಟ್ಟು
ಕುಂಕುಮ ಬಟ್ಟನು ಹಣೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು
ವಂಕಿ ಜಿಮಕಿ ನಾಗರ ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ
ಕಂಕಣ ಪಿಲ್ಲಿ ಉಂಗುರವಿಟ್ಟು
ಶಂಕೆಯನುಳಿದು ತಂದೆ ತಾಯಿ
ಅತ್ತೆಮಾವ ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯರ
'ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿ
ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮ ಚೆನ್ನ ಪ್ಪಂತೆ
ಚಂದದಿ ಹರಸಿ ಎಂದು ಬೇಡಿದಳು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲವಾದೆಯೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಚೆಲುವು

ಬಳಿಕ ಗಂಡ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತ
 ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನಡಿಗಳೆಗೆರಗಿ,
 ನಾನು ಕೇಳಿಬಂದಷ್ಟೂ ದಿವಸ
 ಮಾನದಿಂದ ಬಾಳಿಸಿದಿರಿ ನನ್ನ ;
 ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೊನೆಯಾಯ್ತು
 ಅನ್ನೆಯವಾಯಿತು ನನ್ನದು ಬಾಳು ;
 ಒಬ್ಬರನುಳಿದು ಹೋಗಲು ನನಗೆ
 ನಿಬ್ಬರವಾಗಿದೆ ಮನದಲಿ ದುಃಖ ;
 ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಡಿರಿ ಹರೆಯದಿ,
 ನಂಟರಲ್ಲಿ ತಕ್ಕವಳನು ತಂದು
 ಬಾಳಿರಿ; ಅಳಬೇಡಿರಿ; ನನ್ನಾಣೆ;
 ಕೇಳಿರಿ ಮಾತನು, ಹೋಗುವೆನೆಂದಳು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
 ಕಲ್ಲೋ ಹೂವೋ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಕೇಳು ಅಣ್ಣ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ
 ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯದೇವರು ಸುಡುತಿರಲು,
 ದೇಶವೆಲ್ಲ ಮಿಡಿಗೇಶಿಗೈದಿತೆನೆ
 ಸಾಸಿರ ಸಾಸಿರ ಜನ ನೆರೆದಿರಲು,
 ದೇಗುಲದೆದುರಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೊಂಡದ
 ಬೇಗೆಗೆ ಜನ ಸರಿಯುತ್ತಲಿರೆ ದೂರ,
 ಕೊಂಡದ ಕಾವಿನ ಝಳದಲಿ ಅಡಿಯ

ಚೆಲುವು

ಬಂಡೆ ಚಿಟ ಚಿಟನೆ ಸಿಡಿದಿರೆ ಒಮ್ಮೆ,
ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಹೊರಟು ಗುಡಿಗಳ ಹೊಕ್ಕು
ಬಲ್ಲ ರೀತಿಯಲಿ ದೇವರ ಪೂಜಿಸಿ
ಶಂಕೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದು
ಬೆಂಕಿಯ ಬಾವಿಯ ಬದಿಯಲಿ ಸಿಂದಳು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲವಾದೆಯೇ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಸೊಂಕಿಗೆ ಹೇಸುವ ದೈವಭಕ್ತರ
ಕಿಂಕರ ನಾನು ಎನುತಿಹನಗ್ಗಿ ;
ಬೆಂಕಿ ನಾನೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರೊಳಿಹೆಸು
ಬಂಕೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಗೂಡಲಿ ಮರೆದು ;
ಕೆಂಡ ಬಂದು ಕೆಂಡದಲಿ ಸೇರುವಳು
ಕಂಡ ಮಾತು ಇದು ಅಂಜಿಕೆ ಬೇಡ ;
ಸಂಕಟಪಡಿಸೆನು ಮಲ್ಲಮ್ಮನನು
ಶಂಕೆಯ ಬಿಡಿರಿ ಎನುತಿಹ ರೀತಿ
ಝಿಗಿ ಝಿಗಿ ಹೊಳೆವಾಳದ ತನ್ನೆಡೆಯ
ಎಗೆದು ತೋರಿದನು ಬೆಂಕಿಯ ದೈವ ;
ತಳಮಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತ ಮಲಮಲ ಮೊರೆಯುತ್ತ
ಬೆಳಕಿನ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯ ತೋರುತ.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಚೆಲುವು

ಆಗ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ
ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿ,
ಬರುವೆನೆಂದು ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಮರುಗಬಾರದೆಂದೆಲ್ಲರ ಬೇಡಿ,
ಗಂಡ ಬಳಿಯೊಳಿರೆ ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ
ಮಂಡೆಯನಿಟ್ಟು ಮುತ್ತನು ಕೊಟ್ಟು,
ಅಳುತಿಹ ಕಂದನ ಸನಿಯಕೆ ಹೋಗಿ
ಒಲವಿನಿಂದನನ ಮುದ್ದಿಸಿ ಬಂದು,
ವೆಂಕಟರಮಣಾ ಸಿರಿಮಲ್ಲೇಶಾ
ಬಿಂಕದ ದೇವರೆ ಸಲಹಿರಿ ಎಂದು,
ಕೊಕ್ಕರೆ ನೀರನು ಹೊಗುವಂದದಲಿ
ಹೊಕ್ಕಳು ಬಿಂಕಿಯ ಹೊಕ್ಕರಣೆಯನು.
ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಂದೆಯ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಅಣ್ಣ ಇನ್ನು ನಾನೇನ ಹೇಳಲಿ
ಅನ್ನೆಯವಾಯಿತು ಎನಿಸುವುದೊಮ್ಮೆ ;
ಅಂಕೆಯ ಬಾಳನು ನೆನೆವೆನೆ ಮರಳಿ
ಬಿಂಕಿ ಬಿಂಕಿಯನು ಸೇರಿತು ಎಂಬೆನು ;
ಹೇಳುತ ನಾನು ನಡುಗುವೆನಿಂದು ;
ಕೇಳಣ್ಣ ಅವಳು ನಡುಗಳು ಅಂದು ;
ನೊಂದು ಹೋಯಿತು ನಂಟು ಎಲ್ಲವೂ

ಚೆಲುವು

ಮಂದಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿತು ;
ಬೆಂದು ಹೋಯ್ತವಳು ಹೇಸಿದ ಮೆಯ್ಯಿ
ನಿಂದುದೆಂದಿಗೂ ಮಾಸದ ಕೀರ್ತಿ ;
ಹೆಸರ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರತಿಮೆ ಕೆತ್ತಿದರು
ಉಸುರುವೆಸಗಲು ಕತೆಯನು ನಾನು.

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲೇ ಇರುವೆಯ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆಯ ಕತೆಯು
ಅಣ್ಣ ಇಂದು ನಾ ಹೇಳಿದೆ ನಿನಗೆ ;
ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಹು ಎಳೆಯರಿಗಿದನು
ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲಿ ಹೇಳಿ ನೀನು ;
ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದಿಗೂ
ಮನ್ನಣೆ ಎಂದರೆ ಇಂತೇ ನಡೆಯಲಿ ;
ಚಿನ್ನದ ನಾಡಿದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಡತೆಯ
ಕನ್ನಡಿಯಾಗಲಿ, ಉನ್ನತಿ ಪಡೆಯಲಿ ;
ಸತ್ಯವುಳ್ಳವರು ಬನ್ನ ಕೆ ಸಿಲುಕದೆ
ಎತ್ತ ಎತ್ತಲೂ ಸುಖದಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ;
ವೆಂಕಟರಮಣನು ಸಿರಿಮಲ್ಲೇಶನು
ಶಂಕೆಯ ಹರಿಸಿ ಸಲಹಲಿ ಜಗವ ;

ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ
ಇಲ್ಲೇ ನಿಂದಿರು ಮಲ್ಲಮ್ಮಾ.

ಕೊಂಬು

ಅರಳುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆವಾಳು,
ಮಲ್ಲಿಗೆನಹಳ್ಳಿ;
ಸಿರಸಿ, ಸಂಪಿಗೆ, ಕೂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ,
ಹುಲ್ಲೆಹಳ್ಳಿ, ಹರವು.

ಮೇಲು ಹುಲುವತಿ, ಕೀಳು ಹುಲುವತಿ,
ಮಾಡಲ, ಮುತ್ತೋಣಿ;
ತಾಳಕುಂಜಿ, ತಾವರೆಕೆರೆ, ಹಿಪ್ಪಲ,
ಕೂದವಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪ.

ಸಿರಿಯೂರು, ಸಿರಿಯಂಗಳ, ಬೆಳವಲ,
ಸೊಗದವಾಣಿ, ತೆರವಿ;
ಮರಕವಾಡಿ, ಮಧುಗಿರಿ, ಬಸವಾಸಿ,
ಅಗಲಿ, ಅಮ್ಮತೂರು;

ಬೆಳಧರ, ಬೆಳ್ಳಿಯಬಟ್ಟಲು, ಬೆಳವಿ,
ಸೆಲವಾವು, ಹಗರಿ;
ತಳಕು, ಬೆಳುಗೊಳ, ಕಿರಿಚಾಜಿಯೂರು,
ಜಿಳಿಗರೆ, ಹೆಜ್ಜಾಲೆ;

ಚೆಲುವು

ಪೂನಾಡು, ಸಿರಿವಾಸಿ, ಸಕ್ಕರೆ,
ಸಿಶನ, ತಿಂಗಳೂರು ;
ಮಾಣಿಕಧರ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಕೋಗಿಲೆ,
ಎಸಳೂರು, ಕಳಸ.

ಎನು ಹೆಸರು ಇವು, ನಮ್ಮ ತಾತದಿರು
ನಾಡೊಳೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ;
ಜೀಸಸರಿಯವೊಲು ಇನಿದು, ಬಲ್ಲವರ
ಹಾಡಿಸವೊಲು ಮೆಲಿತು.

ಕೇಳುವ ಕಿವಿ ನಲಿಯುತ್ತಲಿದೆ, ನುಡಿಯುವ
ನಾಲಗೆ ನಲಿಯುತ್ತಿದೆ ;
ಬಾಳೆಂತಿರೆ ಹೆಸರಿಂತಾಯ್ತೆಂಬೆನೆ
ಸೋಲುತ್ತಲಿದೆ ನೆನಸು.

ನಾಡೊಳಂದೊಗೆದ ಸೊಗದರವಿಂದದ
ಮಾಧುರ ಮಕರಂದ
ಕೋಡಿಯಿಂದುದುರಿ ಹನಿ ಹರಳಾಯಿತು
ಮೋದವೀಯಲಿಂದು.

ಚೆಲುವು

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮದಿರೆ, ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರೆ,
ಹೇಳುವಿರೀ ಹೆಸರ;
ಚೆನ್ನವಾಗಿಹುದು ಈಗಳು ಹೆಸರು;
ಬಾಳು ಅಂತೆ ಇಹುದೇ?

ಚೆಲುವ ಹೆಸರುಗಳ ನುಡಿವ ನಾಲಗೆಯ
ಬಾಳುವೆ ಬರಿದಾಯ್ತೇ.
ಕಳೆದುಕೊಂಡೆವೇ ಹಿರಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನ,
ಮೂಳವಾಯ್ತೆ ಬದುಕು.

ಬನ್ನಿ ಅಣ್ಣದಿರೆ ಬನ್ನಿ ತಮ್ಮದಿರೆ
ಬನ್ನಿ ಸೋದರಿಯರೆ;
ಬನ್ನಿರಿ ಎಲ್ಲರು ಆಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳಿ
ಚೆನ್ನ ಮಾಡಿ ಬಾಳ.

ಹೆಸರಿಸ ಚೆಲುವನು ನಾಡಿನ ಬದುಕಲಿ
ಮರಳಿ ಮೊಳೆಯಿಸಿರಿ;
ಬಸಗೆಯ ತನ್ನಿರಿ ತಾಯ್ನಾಡಿರವಿಗೆ,
ತರಿಸಿ ನಗೆಯ ಮೊಗಕೆ.

ಚಿಲುವು

ದುಡಿಯುವೆವೆನ್ನಿರಿ ದುಡಿಯಿರಿ ಬನ್ನಿರಿ
ನಾಡಿಗೆ ನುಡಿಗಾಗಿ;
ತೊಡಿರಿ ಹಟವನು ಕೊಡಿ ಕೈಯಾಣೆಯ ;
ಅಡುವ ನುಡಿ ನಡೆಸಿ.

ಕತ್ತಲು ಮುಚ್ಚಿಹ ಬಾಳಿರುಳಾಳಕೆ
ಆಸೆಯ ಚಂದ್ರನನು
ಮತ್ತೆ ತನ್ನಿರಿ, ಬೆಳಕಲಿ ನಡೆಯಿರಿ;
ಹೇಸಿ ಸೋಂಬತನವ.

ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕವ ಜೋಳದ ತೆರದಲಿ
ಹರಿಯಿಸಿ ನಾಡಿನಲಿ;
ಉತ್ತಮ ಚರಿತೆಯ ಚಿತ್ರ ಪತಾಕೆಯ
ಮೆರೆಯಿಸಿ ಬಾನಿನಲಿ.

ಒಂದು ಸಂಜೆ

ಸಂಜೆಯಾಗಸದಾಳವನು ಚೆಲ್ವ ಲೇಪದೊಲು
ತಿಳಿಯ ನೀಲದ ವರ್ಣ ಸವರಿರುವುದು ;
ರಂಜಿಸುತ್ತಲಿಹುದು ನೀಲದ ಪಟದಿ ಚಿತ್ರವೆನೆ
ಎಲೆಯಲುಗದೊಲು ನಿಂತ ಮರದ ಸಾಲು.

ಜೀಯೆಂದು ಚಿಟ್ಟಿ ಜೀಲಿಯಲಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಲಿಹುದು ;
ಮಳೆರಾಯ ಬಾರೆಂಬ ಊರ ಕೂಗು
ಗಾಯನದಿ ಕಳವಳವ ಮರೆಸಿ ಕೇಳುತ್ತಲಿಹುದು ;
ಇಳಿಯುತ್ತಿಹುದಿಳಿಗೆ ಹುಣ್ಣಿ ಮೆಯ ಇರುಳು.

ದೇವಾಲಯದ ಒಲಗದ ಮಂಜುಳಾರಾವ
ತೇಲುತಿಹುದೆಲಿನಲಿ ; ಸಭವ ನೀಲ,
ಆವೇಶ ಕವಿಯ ಗೆಲುವಂತೆ ಗೆಲುತ್ತಿರೆ ಇನಿಸು
ನೀಲಿಮೆಯನಾಂತುದು ಶರಚ್ಚಂದ್ರಿಕೆ.

ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

ಏನು ಚೆಲುವಿದು ಏನು ಸೊಗಸಿದು
ಈವುದಯದಣೆಯರವಿದು ?
ನೂನತೆಯ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತೊಳಗುವ
ದೇವಲೋಕದ ಬೆಳಕಿದು ?
ದೇವನಂದನವೆಂದು ಮನುಜನು
ಕನಸೊಳೆಣಿಸಿದ ವನದಲ್ಲಿ
ಹೂವ ಮೋಹರವನಿತು ನೆರೆಯದು
ಇನಿತು ಬಣ್ಣದಿ ಮೆರೆಯದು.
ಏನು ಚೆಲುವಿದು ಜಗದಲ್ಲಿ !
ಹಾಸವೆನಿತೀ ಮೊಗದಲ್ಲಿ !

ಮೊಗದೆ ನಗೆಯಿರೆ ಅರಿವೆ ಮರೆಯಲಿ
ನಲಿದ ಬಗೆಯಿದೆ ಎಂಬುದ ;
ಜಗದೆ ಹೂವಿಂತರಳೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ
ಬಳಗು ನಲಿದುದು ಕಾಂಬುದು.
ಯಾವುದೋ ಬಗೆ ಯಾವುದೋ ಸೊಗ
ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೆ
ಹೂವೆನಗೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ನಗೆಯನು
ಇಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುತ ಸಿಂದಿದೆ ;
ಬಗೆಯ ತಣಿಸುವುದೆಲ್ಲವೂ
ಬಗೆಯೊಳೊಗೆವುದು ಒಲ್ಲೆವು.

ಚೆಲುವು

ಎನ್ನ ಬಗೆಯೊಳಗಿರುವ ಸೊಗವೇ
ಕಾಣುವುದು ಕೊರಗೆಂಬಿನೆ,
ಕಣ್ಣ ಹಿಂದಣ ನೋಳ್ಳ ಪೀಠವ
ನಾನುಳಿಯೆ ಚೆಲುವಳಿವುದೆ?
ನಾನು ನನ್ನದು ಎಂಬ ಬದುಕನು
ವಿಾರಿದಾವುದೊ ಬದುಕಿದೆ;
ಮಾನವನ ಕುಲವಳಿಯುಲಳಿಯದ
ಬೇರೆ ಯಾವುದೊ ಉಳಿದಿದೆ.
ನನ್ನ ಸೋಲಲಿ ಸೋಲದೆ
ಮುನ್ನ ಹರಿಯುವ ಬಾಳಿದೆ.

ಜಗದ ಮೊದಲಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯಿದೆ;
ಮನ್ನೆಯಾತುಮವೊಂದಿದೆ;
ಒಗೆದು ಅದರಿಂದೆನ್ನಿಸಿರು ಬಗೆ
ಎನ್ನ ಆತುಮ ಬಂದಿದೆ;
ಶರಥಿ ಗಾಳಿಯ ತೀವಿ ಘನಿಸುತ
ಹಿಮಕಣದ ಗಣವಹವೊಲು
ಪರದ ಆತುಮ ತೀವಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ
ನಮಗೆ ಜೀವವಸಿತ್ತಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಇಲ್ಲಿದೆ;
ಇಲ್ಲದುದು ಬರಬಲ್ಲದೆ?

ಚಿಲುಪು

ಮನುಜನಿಗೆ ಮನುಜತೆಯ ತೋರುತ,
ಮಾನವನ ಮನ ಕಾಣದ
ಎನಿತು ಗುಣವನೊ ಇನ್ನು ಬೇರೆಯು
ಎನವನನೊ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ,
ಇಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ
ರೂಪನಾಸುತ ನಲಿಯುತ್ತ
ಬಲ್ಲತನ ಬೆಕ್ಕಸದಿ ಭಾವುರೆ
ಭಾವು ಎಂಬವೊಲಾಡುತ್ತ
ಹಬ್ಬಮಾಡುತ್ತ ಎತ್ತಲು
ಬಬ್ಬನಿರುವನು ನಿತ್ಯನು.

ಅರಿಕೆ

ಏನ ನೋಡಿದೆನೋ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ—
ಏನ ಕಂಡೆನೋ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೋ—
ಏನ ಕಂಡು ಇನ್ನೇನಗೆತ್ತಿನೋ—
ಕಾಣದಾವುದನು ಕಂಡೆನೆಂಬೆನೋ—

ನಾನು ಅರಿಯೆನಿದ ನೋಡಬಂದವನು ;
ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆಯೈ ತೋರತಂದವನು ;
ಕಾಣಲೆಂದು ಕಣ್ತನವ ಕೊಟ್ಟವನು ;
ಜ್ಞಾನ ಸಾಧನವನೆನ್ನೊಳಿಟ್ಟವನು.

ಹೈದನೊಬ್ಬನನು ಕರೆದು ಕೈಯಲಿ
ಕೈದನಿಟ್ಟು ಗೆಲುವೋಗು ಎಂದೊಡೆ
ಕಾದಿ ಶತ್ರುವನು ಕೊಂದು ಬರ್ಪನೋ ?
ಕೊಯ್ದು ಕೊಂಬನೋ ತಾನೆ ತನ್ನನು ?

ಕೊಟ್ಟ ಓಜಸಿದ ನೋಡದಿದ್ದೊಡೆ
ಕೆಟ್ಟದಾಗದೆಂತಿಹುದು ಬಾಲಗೆ ?
ನೆಟ್ಟನೊಳ್ಳಿದಕೆ ಸದೆವೆನೆಂತುಟು ?
ಹುಟ್ಟು ಬಣ್ಣವೇ ಸತ್ಯ ಮನುಜಗೆ ?

ಚಿಲುವು

ಹಗಲು ಇರುಳಲಿ ಗಳಿಗೆ ಚಣದಲಿ
ಜಗವು ಸಂತತ ಚಲಿಸುತಿರ್ಪುದು ;
ಬಗೆಯೊಳಿನ್ನಲಿ ಅಂತೆ ಸಂತತ
ಒಗೆಯುತಿರ್ಪುದು ದೃಷ್ಟಿ ಭೇದವು.

ಓಡುತಿರ್ಪ ತೇರಿಂದ ನೋಡುತ
ಓಡುತಿರ್ಪ ಮುಗಿಲೊಡ್ಡ ನಭವನು
ನೋಡಿದಾವುದನು ನಿಚ್ಚವೆಂಬೆನು ?
ನೋಡದಾವುದನು ಇಲ್ಲವೆಂಬೆನು ?

ಬಾಲ ನಿದ್ರಿಸುತಲಿರಲು ತಾಯ್ ಅವನ
ಕೇಳಿಕೆಯನು ನೋಡೆಂದು ತಂದಳು ;
ಎದ್ದು ನೋಡುತಿಹನಿಂತ ಮಧ್ಯದಲಿ ;
ನಿದ್ಡೆಯೊಳದಲಿ ಮರಳಿ ಇಳಿವನು.

ಆಟ ಎಂತು ಮೊದಲಾಯಿತೆಂಬುದನು,
ನೋಟ ಎಂತು ಕೊನೆಯವ್ವದೆಂಬುದನು,
ಎಳೆಯನರಿವನೇ ತಾನೆ ಉಹಿಸಿ ?
ತಿಳಿವೆನೆಂತು ನಾನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯ ?

ಚೆಲುವು

ನನ್ನ ತಂದು ಈ ಜಗದೊಳಿಟ್ಟವನೆ
ನನ್ನಿ ಯಾವುದೆಂಬುದನು ತೋರಿಸು ;
ನಿನ್ನ ದಾರಿಯಲಿ ಬಾಳ ನಿಲ್ಲಿಸು ;
ಚೆನ್ನ ವಸ್ತುವೊಲು ಅದನು ಬೆಳೆಯಿಸು.

